

VN/33115/2025
VN/33115/2025-UM-13

16.6.2026

Liikenne- ja viestintäministeriö

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi merenkulun ympäristönsuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta ja MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi, ulkoministeriön lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt ulkoministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi merenkulun ympäristönsuojelulain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta ja MARPOL-yleissopimuksen VI liitteen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi.

Merenkulun ympäristönsuojelulakiin ehdotettavilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön EU:n muutettu aluspäästädirektiivi (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/3101 direktiivin 2005/35/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja pilaamisrikoksista määrättävistä hallinnollisista seuraamuksista). Direktiivimuutosten edellyttämällä tavalla merenkulun ympäristönsuojelulakiin (1672/2009) lisättäisiin säännökset hallinnollisesta seuraamuksesta, aluspäästömaksusta, jota sovellettaisiin aluksista peräisin olevien aineiden laittomiin päästöihin mereen ja joka korvaisi nykyisin voimassa olevan sääntelyn öljypäästömaksusta. Samalla säädösteknisenä muutoksena kirjoitettaisiin auki merenkulun ympäristönsuojelulain veteen meneviä päästöjä koskevat kiellot ja rajoitukset, kun voimassa oleva laki viittaa alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn yleissopimuksen eli niin kutsutun MARPOL-yleissopimuksen (SopS 51/1981) määräyksiin.

Ulkoministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Postiosoite
Postadress
Postal Address

Ulkoministeriö
PL 176
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Ulkoministeriö
Laivastokuja 3
00160 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

+358 2 951 6001

Faksi
Fax
Fax

+358 9 629 840

S-posti, internet
E-post, internet
E-mail, internet

kirjaamo.um@gov.fi
www.um.fi

Ulkoministeriö on tarkastellut esitysluonnosta erityisesti YK:n merioikeusyleissopimuksen (SopS 49 ja 50/1996) ja sen meriympäristön suojelua ja säilyttämistä koskevan sääntelyn näkökulmasta.

Yleisperustelut

Jaksossa 2 selostetaan aluspäästödirektiivin pääasiallista sisältöä (s. 10). Toisessa kappaleessa todetaan, että "[d]irektiiviä sovelletaan jäsenvaltioiden sisäisillä aluevesillä ja satamissa siltä osin kuin MARPOL-yleissopimuksen järjestelmä näihin soveltuu, ja lisäksi jäsenvaltioiden aluemerillä, jäsenvaltioiden lainkäyttövallan piiriin kuuluvilla kansainväliseen merenkulkuun käytettävillä esteettömän kauttakulun salmilla ja jäsenvaltioiden talousvyöhykkeillä ja muilla vastaavilla vyöhykkeillä, sekä aavalla merellä". Ulkoministeriö ehdottaa, että direktiivin sääntelyn soveltumista aavalla merellä koskevaa toteamusta täydennetään selvyuden vuoksi maininnalla, että sääntely koskee aavalla merellä jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivia aluksia.

Jaksossa 3.2 käsitellään aluspäästöjä koskevaa seuraamussääntelyä. Rikosoikeudellisia seuraamuksia koskevassa osuudessa (s. 19) todetaan, että "[k]ansainvälistä merenkulkua koskevat säännökset estävät aluksen pysäyttämisen Suomessa tehtävän esitutkinnan ja tuomioistuinmenettelyn ajaksi". Kansainvälistä merenkulkua koskevilla säännöksillä viitataan mahdollisesti esim. YK:n merioikeusyleissopimuksen 226 artiklaan, johon muiden mahdollisten määräysten ohella voisi viitata kyseisessä kohdassa.

Lakiehdotusta merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamiseksi koskevat yksityiskohdaiset perustelut

Merenkulun ympäristönsuojelulain 1 luvun 2 §:n muutoksia koskevissa perusteluissa todetaan, että "[v]oimassa olevan 28 kohdan mukaiseen käsitellyn käymäläjäteveden määritelmään tehtäisiin kielioipillinen muutos, joka ei muuta määritelmän sisältöä" (s. 35). Säädöstekstiin kyseistä muutosta ei kuitenkaan näyttäisi sisältyvän.

Lain 7 luvun 9 b §:n muutoksia koskevissa perusteluissa selostetaan, että tiettyjen rikkipesurin pesuvedestä eroteltujen jäämien päästökiellon laajentaminen kaikkiin aluksiin myös Suomen talousvyöhykkeellä on tarpeen aluspäästödirektiivin muutosten täytäntöönpanemiseksi. Perusteluissa ei mainita, että talousvyöhykkeelle ulotettava kieltö perustuisi MARPOL-yleissopimuksen määräyksiin. YK:n merioikeusyleissopimuksen 211 artiklan 5 kappaleen mukaan rantavaltiot voivat kuitenkin yleissopimuksen XII osan 6 osaston mukaista täytäntöönpanoa varten hyväksyä alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja valvomiseksi talousvyöhykettään koskevia lakeja ja määräyksiä, jotka vastaavat IMO:ssa hyväksytyjä kansainvälisiä sääntöjä ja säännöksiä ja jotka on tarkoitettu niiden toimeenpanemiseen.

Säädöstekstiin sisältyy myös lain 13 luvun 1 §:n 2 momenttiin ehdotettu muutos (s. 89) mutta sitä koskevat perustelut näyttäisivät puuttuvan.

Lakiehdotuksen 14 luvun 1 §:n mukaan aluspäästömaksu voidaan määrätä muun kuin huviveneen tai huvialuksen laivanisännälle ja säännöksen osalta perustellaan huviveneiden ja -alusten rajaamista aluspäästömaksusääntelyn ulkopuolelle. Aluspäästömaksun määrää koskevan 14 luvun 2 §:n perusteluissa havainnollistetaan kuitenkin esimerkiksi, että "öljypäästöstä määrättävä maksu olisi pienempi huviveneen tai

yhteysaluksen tapauksessa kuin suuren kauppaa-alueen tapauksessa” (s. 55). Liitteen 1 perusteluissa mainitaan myös, että “[m]aksun määrään vaikuttavia aluskokorajoja muutettaisiin siten, että taulukossa eroteltaisiin aiempaa selvemmin yhtäältä huviveneet ja muut pienet alukset, kuten yhteysalukset (alukset, joiden bruttovetoisuus on alle 400), toisaalta pienet kauppaa-alukset (bruttovetoisuus vähintään 400, mutta korkeintaan 4 999) ja kolmanneksi suuremmat kauppaa-alukset (bruttovetoisuus 5 000 tai enemmän)” (s. 60). Viittaukset vaikuttaisivatkin koskevan vain esimerkiksi yhteysaluksia eivätkä myös huviveneitä.

Lakiehdotus merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamiseksi

Merenkulun ympäristönsuojelulain 8 luvun 13 §:ään ehdotetaan säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan muutosta, joka koskisi vain 2 momenttia (ja ilmeisesti myös 3 momentin yhdistämistä siihen). Säädösehdotuksessa pykälässä on kuitenkin myös 1 momentti (1 momentti puuttuu tosin rinnakkaistekstistä). Kun pykälä joka tapauksessa ehdotetaan avattavaksi, voimassa olevan 1 momentin viimeisellä rivillä mainitun ”painolastiyleissopimuksen” voisi samalla oikaista muotoon ”painolastivesiy-leissopimuksen”.

Muuta

Lainkirjoittajan oppaan mukaan valtiosopimukseen viitattaessa mainitaan sopimussarjanumero (LKO 19.3). Merenkulun ympäristönsuojelulaista vaikuttaisi kuitenkin puuttuvan turvallisuudesta ja ympäristön kannalta asianmukaisesta aluskierrätyksestä Hongkongissa 15 päivänä toukokuuta 2009 tehdyn Hongkongin kansainvälisen yleissopimuksen sopimussarjanumero. Ulkoministeriö esittää harkittavaksi, että merenkulun ympäristönsuojelulain 1 luvun 1 §:n 3 momenttiin lisätään lakiin esitettävien muutosten yhteydessä mainitun sopimuksen sopimussarjanumero.

Ponsien numeroinnista hallituksen esityksissä on luovuttu, joten ponsien numerointi (esityksen s. 74) voidaan poistaa (vertaa esimerkiksi HE 92/2026 vp, s. 25).

Ulkoministeriö on lisäksi toimittanut esitysluonnosta koskevia teknisempiä huomioita suoraan esitysluonnoksen valmistelijalle.

Apulaisosastopäällikkö

Markku Lampinen

Lainsäädäntöneuvos

Sari Mäkelä

Jakelu LVM/ kirjaamo, LVM/ verkko- ja palveluosasto, ilmailu- ja meriliikenneyksikkö, hallitusneuvos Laura Sarlin

Tiedoksi OIK-10, -20, -02, -01, KEO-60, AVS-PAL, VSI-00, UMI-00

VN/33115/2025-UM-13

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: